

oponentní posudek diplomové práce Daniela Soloveva

Košíře jsou dnes v části řešeného území zvláštním paradoxem. Tranzitní Vrchlického ulice vytváří uprostřed blokové struktury vnitřní periferii, kterou ochotně dotváří i “architektura” autosalonů, servisů a čerpacích stanic. Pozemek. Na jedné straně rušná městská ulice a “v zádech” strmé severní svahy lokality Šalamounka, vlastně les ve městě – další jiná periferie. Úspěšně rostoucí developerské projekty sousedí s občas až venkovskou zástavbou původních Košíř. A kdesi v zemi zatrubněný motolský potok.

Daniel si ve své práci vytkl následující teze, které přebírám v upraveném pořadí pro strukturu svého posudku:

1. Adaptabilita a variabilita
2. Komunitní využití vnitrobloku
3. Sociální skladba obyvatel
4. Kontakt se zelení a veřejným prostorem
5. Měřítko a kompozice

Měřítko a kompozice

Nelze nehodnotit danou diplomovou práci jako součást celku celého ateliéru, resp. diplomní skupiny studentů, která si dělí celé řešené území a předkládá tak společný návrh na “nové Košíře”. Ambice vyřešit problémy konkrétního území v rámci více či méně koordinované ateliérové spolupráce je skvělá a zaslouží ocenit.

Danielův projekt je východním zakončením transformované skupiny bloků, který začíná areálem vozovny. Navržená rozvolněná urbánní stopa je čitelná a srozumitelná jak směrem k ulici, k zalesněnému kopci, tak i k drobnějším volným strukturám navazující zástavby. Dominantní deskový dům přirozeně potvrzuje ulici, bodové solitéry v otevřeném vnitrobloku zprostředkovávají prostorový přechod mezi tvrdým městem a měkkostí přírodních strmých svahů. Uspořádání bere do hry i původní domek, jež transformuje pro využití jako dětskou skupinu.

Kontakt se zelení a veřejným prostorem

Deskový nájemní dům se staví srozumitelně městskému kontextu rušné ulice, profilovaná figura samozřejmě a elegantně přebírá drobnější měřítko protějších parcel. V kontrastu k tomu je uliční parter až extrémně monotónní, tady by šlo pro živou ulici vytvořit více. Jsou pro mě zajímavé různorodé role nároží hlavní desky. To klasicky velkoměstské – západní – navazuje na nově navrhovaný urbanismus diplomních kolegů, zatímco to skromnější – do sebe prolomené – komunikuje s mnohem drobnějším měřítkem kontextu na východní straně. A potvrzuje velkou urbanistickou kvalitu, kterou Daniel svým návrhem do území vnáší. Vnitroblok se rozkládá na prostor za domem a zůstává veřejný, oproti ulici nabízí zcela jinou atmosféru veřejné neformálnosti za intenzivní přítomnosti zalesněných svahů pod Šalamounkou. Přírodní scenérie, ale nepůsobí naplno, spíše rafinovaněji v průhledech mezi bodovými domy, jejichž částečně veřejné partery se obrací směrem k desce. Vědomé uchopení těchto vztahů potvrzuje i obraz pohledu z balkónu mezi domy směrem do zeleně.

Komunitní využití vnitrobloku

Veřejná část vnitrobloku se jeví velmi uvěřitelně a přívětivě, nabízí klid od vždy rušné ulice a zároveň působí atmosférou poloveřejného, už částečně domácího, prostředí “pro místní”. Na tyto plochy navazují už spíše polosoukromé zahrady dílčích komunitních bytů. Je otázkou, jak funkční a přívětivé tyto zahrady budou, protože se nachází v severním úpatí vysokého kopce a lze očekávat, že budou mít jen minimum přímého světla.

Sociální skladba obyvatel

Diplomant navrhl širokou typologickou skladbu bytů, pestrou dispozičně i vlastnický. Vytěžení pozemku ovšem není tak intenzivní, jak by být mohlo, a tak se solitérní domy dostávají do polohy očekávání bydlení s vysokým standardem. Zajímá mě, jestli komunitní bydlení, které je v solitérech umístěno, do takové kategorie spadá?

Adaptabilita a variabilita

Ukazuje se, že téma adaptability a variability bydlení celý úkol komplikuje až příliš. Sympatický princip zvětšování (adaptování) nájemních bytů jednoduchým připojováním dalších místností jen prostřednictvím vybourání předpřipraveného stavebního otvoru v krajním extrému naráží na nedostatek hygienického zázemí – pro byt 5+1 může být už jedna koupelna opravdu málo.

Ne moc přesvědčivě ale působí řešení *alternativního bydlení* v bodových domech. V konceptu je vytknuto, že se jedná o univerzálně navržené komunitní bydlení bez specifikace konkrétní komunity. Co vlastně má být ono specifikum komunitního bydlení? Bodové domy jsou jednoznačně navrženy jako univerzální vnitřní dispozice. Ovšem jednotlivé varianty tzv. komunitních bytů jsou zpracovány “jen” jako postupně zvětšující se byty se zvětšujícím se počtem chodeb, ložnic a plochou obývacích pokojů. Ve své podstatě jsou to ale schémata poměrně konvenční, chodbové či halové dispozice “přerostlých bytů”. Všechno je řádně, úhledně a bezpečně odděleno dveřmi, od clusterového bytu přes vícegenerační jednotky až po menší byty. Byl bych zvědavý na alternativnější koncepty – např. možnosti různého dělení obytných prostor, byty kontinuální bez jednotlivých uzavřených pokojů, které hledají míru otevřenosti a hranice soukromí. Nebo třeba společné (možná komunitní?) terasy, které spojí více bytů na patře dohromady a svou hloubkou mohou nabídnout vyšší pobytovou i užitnou kvalitu než relativně mělké balkony nebo lodgie. V návrhu samozřejmě nechybí obligátní klubovna se skleníkem na střeše. Jsem ale trochu zklamaný, že nevidím žádné překvapení, žádnou skutečně odvážnou alternativu, která by hledala nebo ověřovala neotřelé způsoby bydlení – ideálně takové, které si neumím představit. A nakonec se tato určitá opatrnost propisuje i do celkového formálního výrazu bodových domů, jež mohly být z podstaty ztělesněním alternativního komunitního bydlení. Mnohem odvážnější a hravější, ano i *adaptabilnější*, jsou tak dispozice a formy v deskovém domě určeném dle diplomanta k nájemnímu městskému bydlení. V této chvíli pro mě projekt ztrácí srozumitelnost a mám podezření, že tahle kontradikce není záměrná a diplomantem řízená, ale vyšla jaksi sama od sebe.

Závěr

Je zřejmé, že diplomant odvedl komplexní práci, precizně nakreslenou, zobrazenou a nakonec i strukturovaně spočítanou. Otevírá mi řadu nezodpovězených otázek a neznámých o alternativních formách bydlení. Ovšem z hlediska role domu ve městě a jeho zapojení do navrhovaného i stávajícího kontextu je pro mě diplomní práce přesvědčivá a suverénní. Proto navrhuji B.

V Praze 30.1.2024
Matěj Šebek